

МІСЦЕ ТВАРИННИЦТВА В ГАЛУЗЕВІЙ СТРУКТУРІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ

*Сагачко Ю.М., ст. викладач,
Харківський національний технічний університет
сіського господарства імені Петра Василенка*

Перехід до ринкових відносин супроводжується спадом виробництва в аграрному секторі, деформуванням галузевої структури сільськогосподарських підприємств, зниженням ефективності авансованого у виробництво капіталу. Під впливом внутрішньої і зовнішньої конкуренції, зміни кон'юнктури ринку часто виникає необхідність у прискореному розвитку одних галузей і скороченні виробництва продукції інших. Проте за будь-яких обставин підприємства, як правило, мають певні альтернативи у виборі виробничої діяльності, а отже і у формуванні галузевої структури виробництва. Орієнтир на високоліквідні види продукції, що виробляються в розріз спеціалізації, не завжди є економічно виправданим і вигідним товаровиробнику з точки зору стратегічних перспектив.

Диспропорції у структурі сільськогосподарського виробництва – результат несприятливих для розвитку економічних умов. Виробнича структура не раціональна як з економічної, так і з соціальної позицій. Тому необхідною умовою стає вдосконалення структури сільськогосподарського виробництва.

Визначення найбільш ефективного посдання галузей в сільськогосподарських підприємствах є однією з найбільш важливих проблем аграрного сектору економіки. Суть поставленої проблеми полягає у тому, щоб підібрати такі галузі, на продукцію яких існує попит, і які забезпечують у даних умовах найвищу прибутковість виробництва. Основним показником, що характеризує прибутковість діяльності сільськогосподарських підприємств, є рівень рентабельності господарської діяльності.

За рівнем рентабельності у 2010 р. сільськогосподарські підприємства Краснокутського району були поділені на чотири групи: I група – рівень рентабельності нижче 0; II група – рівень рентабельності знаходиться в межах 10-20 %; III група – 50-40 %; і до IV групи увійшли підприємства, рівень рентабельності яких був понад 40 %.

Ефективність виробництва в сільськогосподарських підприємствах залежить не лише від розміру галузей, які в них є провідними, а й від того, як розвинуті інші галузі, що мають товарний характер. Щоб врахувати ступінь розвитку усіх товарних галузей у підприємстві, необхідно визначити і проаналізувати коефіцієнт зосередження товарного виробництва.

Так, результати дослідження показують, що зростання прибутковості сільськогосподарських підприємств супроводжується зменшенням питомої ваги продукції тваринництва у структурі товарної продукції, але з деякими коливаннями. Так, у підприємствах першої групи, в яких рівень рентабельності становив у середньому по групі - 20,9 % галузь тваринництва взагалі відсутня, тоді як у підприємств четвертої групи з рівнем рентабельності 67,5 % - лише 4,6 %, а це більше на 4,5 % ніж у підприємств третьої групи з рівнем рентабельності 31,04 %. Відповідно на ВРХ припадало 4,9 % у підприємствах четвертої групи і 4,58 % у підприємств третьої групи, на м'ясо свиней – 5,07 % і 20,25 % відповідно і на молоко – 14,7 % і 1,63 % відповідно.

У середньому за сукупністю частка тваринництва становить 2,9 %, з них на ВРХ припадає 3,1 %, на м'ясо свиней – 8,6 % і на молоко – 5,1 %. Середній рівень рентабельності по підприємствах становив 29,3 %.

З вищевикладеного слідує, що за відсутності галузі тваринництва підприємства несли збитки. З збільшенням питомої ваги галузі тваринництва і зменшення галузі рослинництва підприємства одержують прибутки і навпаки. Отже ми спостерігаємо диспропорцію галузевої структури, яку слід оптимізувати з врахуванням наступних чинників: найбільш ефективне використання землі; планомірний і пропорційний розвиток основних, супутніх і підсобних галузей; впровадження науково обґрунтованої системи ведення землеробства і тваринництва; найбільш повне і рівномірне протягом року використання робочої сили і засобів виробництва; зменшення сезонності сільськогосподарського виробництва; збільшення оборотності коштів і забезпечення рівномірного надходження їх протягом року.

Якщо за допомогою показника структури товарної продукції роблять висновок про рівень розвитку окремих галузей і ступінь спеціалізації сільськогосподарських підприємств на виробництві продукції головної з них, то за коефіцієнтом зосередження товарного виробництва судять про рівень спеціалізації сільськогосподарського

підприємства з урахуванням всіх його товарних галузей.

Прийнято вважати, що підприємства є багатогалузевим, коли цей коефіцієнт не перевищує 0,20, зі слабким рівнем спеціалізації – 0,21-0,30, із середнім – 0,31-0,40, вище середнього – 0,41-0,50, високим – 0,51-0,60, і з глибоким – понад 0,60.

Нашим дослідженням було встановлено, що у підприємств третьої та четвертої груп коефіцієнт товарного зосередження становив 0,40 і 0,33 відповідно. При цьому рівень рентабельності по групі підприємств у третьої групи склав 31,04 %, а в четвертої 67,5 %. Згідно із запропонованою вище шкалою, ці підприємства мають середній рівень спеціалізації. А підприємства першої групи, які відносяться до підприємств з глибоким рівнем спеціалізації, мають рівень рентабельності -20,9 %.

Отже, сільськогосподарські підприємства із широкою галузевою структурою, середнім рівнем спеціалізації та вищою часткою тваринницької продукції мають високі показники прибутковості. Це означає, що стабільного прибутку можливо досягти лише із середнім і вище середнього рівнями спеціалізації, оскільки широкий спектр діяльності дозволяє мінімізувати ризик втрати стійкості через можливе погіршення кон'юнктури ринку на окремі види сільськогосподарської продукції.

Соціалізація може розглядатися як ряд приватних пристосувань, що складаються в безперервний процес розвитку, реорганізації життєвого досвіду. Динамічність поведінки визначається багатством набору таких шаблонів, який, у свою чергу, детермінується "динамічністю суспільства", частотою зміни й різноманітністю соціальних ситуацій, відносною свободою вибору індивіда й ступенем директивності суспільних норм і цінностей. Кожне суспільство має свій, характерний тільки для нього погляд на минуле, сьогодення й майбутнє, що визначає готовність суспільства до розвитку. Цей погляд - одна з найменш помітних, але найбільш могутніх детермінант соціальної поведінки. Будучи закладеним в ідеології самої освітньої системи, він практично невизначений зсередини цієї системи, але чітко відбивається в способі підготовки суспільством своєї молоді до громадського життя [1, с. 158]. З визначальних характеристик цього погляду, конкретного світосприймання складаються безліч нормативів, що детермінують діяльність найважливіших соціальних інститутів, які, у свою чергу, підтримують дані нормативи в суспільній свідомості.

Література.

1. Державне управління: філософські, світоглядні та методологічні проблеми : [монографія] / [За ред. В.М.Князева]. – К.: Вид-во НАДУ: Міленіум, 2003. – 320 с.
2. Дюркгейм Э. Метод соціології / Дюркгейм Э. - М. : Наука, 1991. – С. 25.

КОНЦЕПТУАЛЬНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

*Сиченко О.О., к.е.н., доцент,
Дніпропетровський державний аграрний університет*

Корінні зміни в соціальній політиці держави – на національному та регіональному рівнях – повинні спиратися на відповідну правову базу. За двадцятирічну історію незалежності в Україні було прийнято понад сто законів, які встановлюють і регулюють відносини, пов'язані з питаннями соціальної політики [1]. Певною мірою значна кількість законів зумовлена необхідністю вироблення власної політики держави у сфері соціальних відносин. При цьому така політика повинна бути зорієнтованою на сучасний стан розвитку соціально-економічного стану держави. До того ж відсутність цілісної науково обґрунтованої концепції соціальної політики держави стала причиною зростання кількості нормативно-правових актів, предметом правового регулювання яких іноді є одні й ті самі питання.

Є певні проблеми з якістю підготовки соціальних законопроектів, через що виникає потреба у внесенні численних змін до відповідних законів. Прийняття значної кількості нормативно-правових актів у сфері соціальних відносин, яке не завжди є передумовою повноцінного захисту соціальних прав та гарантій громадян у державі (і навіть ускладнює процедуру їх реалізації) зумовлене наступними чинниками: необхідність вироблення власної політики держави у сфері соціальних відносин, яка була б зорієнтована на сучасний стан розвитку економіки держави; низька якість підготовки соціальних законопроектів; політична нестабільність у державі; прийняття низки популістських передвиборчих законів соціально орієнтованого спрямування; створення прецеденту економічно необґрунтованого розширення юридичних гарантій соціального забезпечення.